

Edelachtbare heer, vrouwe,

Met deze brief wil ik u nader informeren over de gevolgen van de getroffen maatregelen om verdere uitbreiding van het coronavirus zoveel mogelijk te beperken. Meer specifiek over de gevolgen voor de Dublinprocedures die aanhangig zijn bij de rechtbanken en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling). U wordt tevens met deze brief in kennis gesteld van de algemene standpuntbepaling van de staatssecretaris in voornoemde zaken.

De internationale en nationale maatregelen en de absolute noodzaak om verspreiding van het virus te beperken, zijn ingegeven door de uitzonderlijke situatie waarin Nederland, Europa en de rest van wereld zich bevinden. Zowel binnen als buiten de migratieketen zijn, of worden verregaande maatregelen getroffen in de aanpak van het coronavirus.

Bij brief van de ministers van Justitie en Veiligheid, voor Rechtsbescherming en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 15 maart 2020 zijn de eerste maatregelen voor de migratieketen, alsook voor de rechtspleging, gecommuniceerd.¹ Besloten is onder meer met ingang van 16 maart fysieke contacten binnen de migratieketen tot een minimum te beperken. In de brief is verder vermeld dat de Rechtspraak besloten heeft de gerechtsgebouwen te sluiten. Dit betekent dat zittingen geen doorgang meer vinden met ingang van 17 maart tot en met 6 april, tenzij er een dringende noodzaak is voor een zitting. Hetzelfde geldt voor de Afdeling. Inmiddels is gebleken dat de Rechtspraak op 25 maart 2020 heeft besloten deze maatregelen voort te zetten.² De inmiddels vastgestelde "algemene regeling zaaksbehandeling Rechtspraak" geldt tot en met 28 april 2020 of zoveel langer als de Rechtspraak besluit bij verlenging van de huidige coronamaatregelen door het kabinet.³

In de Kamerbrief van 20 maart 2020 heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid nader uiteengezet welke vervolgmaatregelen zijn getroffen binnen de asielketen.⁴ Ook is in dit schrijven gewezen op het feit dat vele EU-lidstaten hebben besloten om de feitelijke overdrachten van asielzoekers in het kader van de Dublinverordening 604/2013 tijdelijk op te schorten. De staatssecretaris heeft in navolging hiervan besloten om tijdelijk alle in- en uitgaande Dublinoverdrachten op te schorten.

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z05120&did=2020D10640

² <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/Paginas/Werkwijze-van-de-Rechtspraak-na-6-april.aspx>

³ https://www.rechtspraak.nl/paginas/coronavirus.aspx?pk_campaign=corona&pk_keyword=nieuws

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/20/tk-uitwerking-van-de-maatregelen-in-de-asielketen-met-betrekking-tot-het-coronavirus>

Dit houdt in dat in ieder geval tot en met 28 april 2020 geen asielzoekers aan Nederland zullen worden overgedragen in het kader van de Dublinverordening. Vice versa zullen vanuit Nederland tijdelijk geen asielzoekers worden overdragen. Het is op dit moment nog ongewis of deze maatregelen na 28 april 2020 zullen worden verlengd.

Het administratieve proces in de Dublinprocedure wordt zoveel mogelijk voortgezet. Het gaat hier uiteindelijk immers om een tijdelijk beletsel voor de feitelijke overdracht en de rechtmatigheid van het overdrachtsbesluit (en de reeds tot stand gekomen verantwoordelijkheidsvaststelling tussen de lidstaten) wordt in zoverre hierdoor niet geraakt.

In de Dublinverordening zijn echter ook verplichte procedurele stappen van de Dublinprocedure vastgelegd, evenals termijnen waarbinnen deze stappen moeten zijn afgerond. Die termijnen zijn bindend: het overschrijden van de termijnen heeft in principe tot gevolg dat de verantwoordelijkheid overgaat naar de lidstaat die de termijn heeft overschreden. De Dublinverordening voorziet niet in de mogelijkheid om in buitengewone omstandigheden van de voorgeschreven termijnen af te wijken.

Uit het voorgaande volgt dat de Dublinprocedures die nu aanhangig zijn bij de rechtbanken en de Afdeling in grote mate worden geraakt door de uitzonderlijke situatie vanwege het Coronavirus en de in dat kader getroffen maatregelen. Enerzijds omdat reisbewegingen binnen Nederland en Europa zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Anderzijds omdat de Dublinverordening fatale termijnen bevat, waarbij geen ruimte bestaat om hier unilateraal en eenzijdig vanaf te wijken.

Een gevolg is ook dat rechtbanken en de Afdeling op dit moment de gebruikelijke termijnen waarbinnen op het (hoger)beroep wordt beslist waarschijnlijk momenteel niet kunnen realiseren. Dit heeft als consequentie dat de termijn voor de uitvoering van de overdracht als bedoeld in artikel 29 van de Dublinverordening wordt ingekort en in sommige gevallen door de huidige uitzonderlijke situatie direct in het gedrang komt. Het verlenen van schorsende werking aan het (hoger)beroep, middels het treffen van een verzoek om een voorlopige voorziening dan wel een ordemaatregel, ligt dan ook in de rede, omdat daarmee de termijn voor de tenuitvoerlegging van de overdracht aanvangt met de beslissing op het beroep.

Omwille van een procesmatig efficiënte en pragmatische oplossing voor alle partijen, alsook om een onevenredige belasting van de rechtbanken en de Afdeling in de toekomst te voorkomen, en omdat een uitzonderlijke situatie vraagt om uitzonderlijke maatregelen, neemt de staatssecretaris daarom nu het volgende standpunt in:

- ❖ De staatssecretaris verzet zich niet tegen toewijzing van het verzoek een voorlopige voorziening te treffen in de aanhangige Dublinprocedures. Bij toewijzing van het verzoek om een voorlopige voorziening kan vervolgens de behandeling van de bodemprocedure worden aangehouden, en de staatssecretaris geeft daarvoor op voorhand ook toestemming.
 - Voornoemd standpunt mag per ommegaande in alle lopende Dublin zaken - waar van toepassing en in ieder geval in de periode dat namens Nederland de Dublinoverdrachten zijn opgeschort - door de rechtbanken en Afdeling als het standpunt van de staatssecretaris worden beschouwd en aldus in die zaken worden overgenomen en direct worden toegepast.
 - Voor de uitspraak op een verzoek om een voorlopige voorziening in een Dublinprocedure wordt, met inachtneming van het vorenstaande, tevens op voorhand toestemming gegeven om deze zonder behandeling ter zitting af te doen. Zekerheidshalve wordt opgemerkt dat niet op voorhand toestemming wordt gegeven om de (aan te houden) bodemprocedure zonder zitting af te doen.
 - Er wordt aan de rechtbanken en Afdeling verzocht om zo spoedig mogelijk uitspraak te doen op een dergelijk verzoek om een voorlopige voorziening om duidelijkheid te verschaffen aan alle procespartijen en gelet op de eerdergenoemde fatale termijnen.

- ❖ Het staat de rechtbanken en Afdeling verder vrij om zelf – met inachtneming van hetgeen hierboven is opgenomen – een ordemaatregel te treffen dan wel om te bezien of er mogelijkheden zijn om ambtshalve een voorlopige voorziening te treffen waarmee wordt bewerkstelligd dat de termijn voor de tenuitvoerlegging van de overdracht aanvangt met de beslissing op het beroep.

- ❖ Voorts zal daarnaast in alle individuele (hoger) beroepszaken waar een verzoek om een voorlopige voorziening aanhangig is en waar de staatssecretaris (alsnog) om een standpunt wordt gevraagd, het bovenstaande standpunt worden ingenomen.

Vornoemd standpunt zal blijven gelden tot nader bericht en is in ieder geval van toepassing in de periode dat namens Nederland de Dublinoverdrachten zijn opgeschort. Bij nieuwe ontwikkelingen of wijzingen zult u hierover zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd.

Mochten er nog vragen zijn naar aanleiding van het voorgaande, of indien u hierover in overleg wilt treden, dan behoort dat als vanzelfsprekend tot de mogelijkheden.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'M' and 'C' followed by a horizontal line extending to the right.

Monique Commelin

Directeur Juridische Zaken IND